

Z nouze ctnost i móda. Umělecká litina ze sbírek Muzea hlavního města Prahy.

5. 5. – 1. 11. 2015

Výstavu pořádá Galerie hl. města Prahy ve spolupráci s Muzeem hl. města Prahy

Trojský zámek

U Trojského zámku 4/1, Praha 7

Otevřeno út–ne, 10–18 hodin, pá 13–18 hodin

Kurátorka výstavy: Jana Bělová

Výstava ze sbírek Muzea hlavního města Prahy „**Z nouze ctnost i móda**“ v Trojském zámku představí litinové předměty, které spojily „svůj život“ s hlavním městem, ale pocházejí z českých sléváren v Hořovicích (Komárově), Novém Jáchymově, Plasích a z hořovické slévárny bratří Čermáků. Většina expozice je věnována 19. století, kdy se litina stala z počátku nouzovým, ale posléze velmi oblíbeným materiálem. Medaile, filigránsky jemné šperky, kalamáře a svícny podle empírové módy, žánrové figurky zvířat a mnohé další předměty představují, jak umělecká litina pronikla do mnohých oblastí života našich předků.

Tváří výstavy je novoklasicistní náhrobní reliéf Génia, pocházející z Olšanských hřbitovů, kde byl umístěn v roce 1812. Kuriozitou je pak japonská lucerna „curidóro“, která tvoří jakousi ozvěnu z druhého konce světa a do Evropy, potažmo do Prahy, se dostala jako suvenýr někdy ve 2. polovině 19. století.

Příběh litiny ve střední Evropě:

Tradice výroby železa a litiny sahá v Čechách a na Moravě do 17. a 18. století. Prvotním impulzem k budování hutí byly válečné události, v první řadě třicetiletá válka. Výroba byla vždy vázána na místní zdroje, to znamená na hornictví železa a těžbu dřeva.

Období, kdy se litina začala využívat ve velkém, začíná na konci 18. století a svého uměleckého vrcholu dosahuje toto odvětví ve 30. letech 19. století. Na jeho počátku stojí Pruské královské slévárny v Gliwici (1796) a v Berlíně (1804). Je pro ně typický rozvoj moderní technologie, spolupráce s předními umělci, různé experimenty a jejich sdílení mezi jednotlivými podniky. Příznačná je rovněž vysoká technická a umělecká kvalita odlitků.

Novoklasicismus zde souzní s empírovou módou, preferující zájem o egyptské umění a oba tyto styly pomalu střídá romantická novogotika. Dochází tím k pozoruhodné koexistenci stylů, a to jak ve velkých uměleckých dílech, tak v drobné tvorbě. Velikou inspirací i pro české prostředí se stala díla umělců činných ve spolupráci s Pruskou královskou slévárnou: berlínského architekta a malíře Karla Friedricha von Schinkel (1781–1841), sochaře Johanna Gottfrieda Schadowa (1764–1850) a medailéra Leonharda Posche (1750–1831).

Na rakouskou domácí železářskou tradici navázala na počátku 19. století generace majitelů sléváren z řad šlechty, která je dokázala proměnit v moderní podniky, schopné konkurovat pruským vzorům. Nejvýznamnější podniky procházejí modernizací na panstvích Vrbnů (Hořovice, Komárov – 1802),

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963.

Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století.

V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.

Fürstenbergů (Nový Jáchymov, Nižbor – 1811) a Salmů (Blansko – 1807). Před polovinou 19. století bylo jen v Čechách takřka padesát sléváren.

Z počátku se hledá inspirace v Pruských královských slévárnách v Berlíně a Gliwici. Velmi často dochází k vzájemnému zapůjčování forem, i proto se můžeme setkat se stejným výrobkem v sortimentu různých sléváren. Většina sléváren se postupně vydala po umělecké stránce vlastní cestou. V přímé souvislosti s českou uměleckou litinou je pak třeba jmenovat sochaře Václava Prachnera (1784–1832) a modeléra vrbnovské slévárny v Hořovicích (Komárově) Dominika Zafouka (1795–1878).

Období od 60. let 19. století do 20. let 20. století je typické masovou výrobou litiny ve velkých sériích. Stále je běžné „přelévání“ vzorů mezi jednotlivými podniky. Bohužel kvalita provedení odlitků postupně klesá. Vedle oblíbených historizujících stylů přichází na konci 19. století oživení v podobě „Art nouveau“ – secese.

Jana Bělová

Kurátorka výstavy: Jana Bělová

Koordinátorka: Olga Malá

Grafické řešení: Belavenir

Překlad: Ivan Vomáčka

Redakce textů: Marta Nožková

Instalace a produkce, vedoucí: Diana Brabcová

Propagace: Barbora Gallová, Miroslav Kolářek, Alice Lenská, Michaela Vrchatová

Vzdělávací programy: Lucie Haškovcová, Markéta Slachová Goldová

Partneři výstavy: Skupina ČEZ

Mediální partneři: Art & Antiques, A2, Artalk.cz, ArtMap, Artmix, Radio Classic, Český rozhlas Vltava, Literární noviny, Pražský deník, Radio 1

Poděkování: Pavla Státníková, Jindřiška Drozenová, Marie Fialová, Jan Diviš, Jiří Smíšek, Jiří Kukla, Filip Suchomel, Jan Oulík

Místo konání: U Trojského zámku 4/1, Praha 7

Termín konání: 5. 5.–1. 11. 2015

Otvírací doba: út–ne 10.00–18.00, pá 13.00–18.00 hodin

Vstupné: 120 Kč plné (dospělí) / 60 Kč snížené (studenti) / 30 Kč (senioři)

Kontakt pro novináře: Michaela Vrchatová, +420 725 818 721, vrchatova@ghmp.cz

Další informace: www.ghmp.cz

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.

DOPROVODNÝ PROGRAM K VÝSTAVĚ:

Komentované prohlídky s kurátorkou výstavy: ne 7. 6. v 16.00

Víkendové výtvarné workshopy

so 29. 8. 10.00–18.00 Design, tvar a funkce

Výtvarný ateliér pro dospělé a seniory:

ne 26. 7. 15.00– 18.00 téma: umělecké řemeslo

Hlavním tématem edukačních aktivit bude umělecké řemeslo a design. Budeme se inspirovat vystavenými artefakty a navrhovat podobné předměty (šperky, medaile, svícny...). Pokusíme se je také posunout do nových kontextů a směrem k experimentálnímu a konceptuálnímu stylu. Zamyslíme se nad souvislostí tvaru, vizuální formy a funkce. Formou skic navrhujeme i vlastní originální díla, do kterých vtiskneme mimo jiné přímou inspiraci zdejšími prostředím – například témata, symboly, šifry a kódy typické pro Trojský zámek.

Víkendové programy vznikají jako součást oblíbeného cyklu „Tvořivé dialogy s uměním“ a jsou určené dětem, rodinám s dětmi a dalším zájemcům všech věkových kategorií včetně seniorů a znevýhodněných.

Příchod a odchod je individuální, tzn. kdykoliv ve vymezeném čase.

Rezervace do 16.00 předchozího dne (není podmínkou účasti).

Interaktivní prohlídky výstavy pro všechny typy škol i další věkové a zájmové skupiny s možností následné výtvarné reakce ve formě vlastní tvorby. Akce přizpůsobujeme časově, tematicky i úrovní náročnosti konkrétním požadavkům každé školy.

Rezervace nutná.

Cena: děti do 10 let, studenti uměleckých škol, pedagogové 5 Kč; nad 10 let 20 Kč.

Kontakty: Lucie Haškovcová, lucie.haskovcova@ghmp.cz, 606 612 987, 608 216 418.

Galerie hlavního města Prahy, po Národní galerii druhá nejvýznamnější v České republice, byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a spravovat české umění 19., 20. a 21. století. V současné době má GHMP ve správě osm objektů: Dům U Kamenného zvonu, Dům U Zlatého prstenu, Městská knihovna – 2. patro, Colloredo-Mansfeldský palác, Dům fotografie, Bílkova vila, Zámek Troja a Dům Františka Bílka v Chýnově.